

Limingan kunta
lakeudeneko@liminka.fi

Lausuntopyyntönnö 28.11.2022

LAUSUNTO LIMINGAN, MUHOKSEN, TYRNÄVÄN ja UTAJÄRVEN KUNTIEN JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYSTEN LUONNOKSESTA

Lakeuden EKO Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien jätehuoltoviranomaisena pyytää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoa edellä mainittujen kuntien jätehuoltomääräysten luonnoksesta viimeistään 9.1.2023.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöhemmin ELY-keskus) lausuu luonnoksesta seuraavaa:

Jätehuoltomääräykset on laadittu Kuntaliiton oppaan (Ojala, Innala ja Nurmikolu: Jätehuoltomääräysten laatiminen. Kuntaliitto 2022) mallia noudattaen. Yleisellä tasolla ELY-keskus toteaa, että määräysluonnokset ovat pääosin yksiselitteisiä ja ymmärrettäviä, mutta suosittelee selvästi määräyksistä erillisten, lähinnä informatiivisten tekstien erottamista vielä selvemmin (esim. alaotsikon avulla tai rajaamalla) itse määräyksistä. Tällaisia info- tai lisätietotyyppistä tekstiä on 13 §:n ja 23 §:n lopussa. Jätehuoltomääräysten samansisältöisyys ja ristiriidattomuus suhteessa muihin kunnallisiin määräyksiin (ympäristönsuojelumääräykset, terveysuojelumääräykset, rakennusjärjestys) tulee varmistaa. Mikäli määräyksiin tehdään muutoksia, myös määräysten perustelut tulee päivittää korjausten mukaisiksi.

ELY-keskus esittää tarkennuksia seuraaviin luonnoksen kohtiin:

Yleinen osa:

1.2

Lakeuden EKO:n alueella hyöty- ja biojätteen osalta vaatimukset lajittelusta ovat tiukemmat kuin valtioneuvoston asetuksessa jätteistä (978/2021, 17 §), ei laissa kuten nyt luonnoksessa todetaan (s. 3).

1.5

Selvyyden vuoksi 2. tekstikappaleen viimeisen lauseen kohta "...kerrotaan kohdassa 17 §" tulisi korjata muotoon "...näiden jätehuoltomääräysten 17 §:ssä". Vastaava tarkennus on syytä tehdä myös kohtaan 1.12.

19.12.2022

1.6

Jätteet, joista siirtoasiakirja vaaditaan, tulee selkeyden vuoksi muuttaa vastaamaan jätelain (646/2011) 121 §:n mukaisia jätteitä.

1.7

ELY-keskus toteaa, että valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017) ei enää säädetä jätevesijärjestelmien lietteen poiston vähimmäistyhjennysväleistä.

1.12

Tulisi harkita, onko kappaleessa tarpeen lisätä viittaukset jätelain pykäliin 72–74 §.

Jätehuoltomääräykset:

2 § Määritelmät

Biojätteen määritelmä eroaa jätelain mukaisesta määritelmästä myös muutoin kuin vain puutarha- ja puistojätteen osalta. ELY-keskus katsoo, että biojätteen määritelmää on tältä osin muutettava vastaamaan jätelain 6 §:ssä esitettyä määritelmää epäselvyyksien välttämiseksi.

Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen määritelmään on lisättävä maininta myös kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän saostus- tai umpisäiliöiden lietteistä (ks. Kuntaliiton opas s. 42 määritelmä).

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen määritelmän osalta viitataan alla 3 §:n kohdassa lausuttuun.

Rakennus- ja purkujätteen määritelmä eroaa jätelain mukaisesta määritelmästä. Kuntaliiton oppaan (s. 41) mukaan ”Mikäli jätehuoltomääräysten kannalta tarpeellinen käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, otetaan käsitteen määritelmä sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin. Poikkeaminen jätelain määritelmästä on hyvä mainita määräystekstissä, jotta vältytään ristiriitaisilta tulkinnoilta.” ELY-keskus katsoo, että rakennus- ja purkujätteen määritelmän tulisi olla yhtenevä jätelain 6 §:ssä esitetyn määritelmän kanssa epäselvyyksien välttämiseksi tai esitettävä perustelut, miksi määritelmä rajoitetaan koskemaan vain kotitalouksien rakennus- ja purkujätettä.

Vaarallisen jätteen määritelmässä mainitaan, että niihin kuuluvat myös SER jätteet. ELY-keskus täsmentää, että SER voidaan luokitella myös vaarattomaksi jätteeksi, vaikkakin vaaraton SER on aina poikkeus. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti SERiä voidaan kuitenkin lähtökohtaisesti pitää vaarallisena jätteenä jätehuoltomääräyksissä, jotta SER toimitetaan asianmukaiseen vastaanottoon.

Yhdyskuntajätteen määritelmä eroaa jätelain mukaisesta määritelmästä. Jätelain 6 §:n määritelmän mukaan saostus- ja umpisäiliölietettä ei katsota yhdyskuntajätteeksi. ELY-keskus katsoo, että yhdyskuntajätteen

19.12.2022

määritelmän tulisi olla yhtenevä jätelain 6 §:ssä esitetyn määritelmän kanssa epäselvyyksien välttämiseksi, tai poikkeaminen jätelain määritelmästä tulisi mainita määräystekstissä.

Määritelmiin on lisättävä kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva kiinteistö (ks. Kuntaliiton opas, s. 43 määritelmä). Lisäksi on tarpeen harkita, tulisiko määritelmiin lisätä myös saostus- ja umpisäiliöliete, elintarvikejäte, POP-jäte, erityisjäte sekä kunnan jätehuoltojärjestelmä, sillä ko. käsitteet mainitaan asiakirjassa.

3 § Kiinteistön velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä tarvittavat toimenpiteet

Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Toisin sanoen asuinkiinteistöjen, vapaa-ajan asuinkiinteistöjen ja kunnan palvelu- tai hallintotoiminnan kiinteistöjen on kuuluttava kunnan jätehuoltojärjestelmään. Myös muiden jätelain 32 §:n mukaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien kiinteistöjen on kuuluttava kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Edelleen jätelain 36 §:ssä säädetään, että kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (kunnan järjestämä jätteenkuljetus). **Kunta voi** kuitenkin **päätää**, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa syntyvän sekalaisen yhdyskuntajätteen ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään **kunnassa tai sen osassa** siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa 37 §:ssä säädetyn perusteella (jätelaki 37 § kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus). Asiasta päättäminen edellyttää valituskelpoista päätöstä.

Nyt määräysluonnoksen 3 §:n mukaan kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin kuuluisivat vain neljän ja yli neljän huoneiston kiinteistöt vain biojätteen ja pakkausjätteen osalta. ELY-keskus katsoo, että jätteenkuljetuksen järjestämistä koskevan pykälän jätelainmukaisuus on syytä vielä tarkistaa.

Pykälässä säädetään, että kiinteistölle voidaan myöntää poikkeus velvollisuudesta liittyä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Määräystä tulisi tarkentaa siltä osin, myönnetäänkö poikkeus jonkin jätelain säännöksen nojalla vai onko kyse poikkeuksen myöntämisestä jätehuoltomääräyksistä ja mikä taho poikkeuksen myöntää.

4 § Yhteisen jäteastian tai aluekeräyspisteen perustaminen (kimppa)

Jätehuoltomääräysten 4 §:ssä on myönnetty poikkeus erilliskeräysvelvoitteista omakotitalojen ja paritalojen kimppapisteiden osalta, vaikka kimpassa olisi 4 tai yli 4 asuinkuntaa/rakennusta. Kyseinen säännös jää epäselväksi. Sitä tulee tarkistaa tai mahdollisesti tarpeettomana poistaa.

19.12.2022

7 § ja 8 § koskevat kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Selvyyden vuoksi määritelmiin (2 §) voisi avata, mitä kiinteistöjä kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä tarkoitetaan (ks. Kuntaliitos opas, s. 43).

9 § Asumisessa syntyvien hyöty- ja biojätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Taulukosta ei käy ilmi, koskevatko erilliskeräysvelvoitteet jäteasetuksen 17 § ja 18 § mukaisesti vain taajama-alueita. Pykälän perusteluiden mukaan Lakeuden EKO:n alueella ei ole 10 000 asukkaan taajamia, eikä taajamarajausta ole tehty. Näin ollen erilliskeräysvelvoitteet ovat voimassa Lakeuden EKO:n koko toimialueella. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tämä tulisi käydä selvästi ilmi myös itse määräyksestä. Lisäksi pykälästä tulisi käydä ilmi, miltä osin kyse on jäteasetuksen velvoitteita laajemmasta keräyksestä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan 4 § ja 9 §:ssä tulee käyttää yhteneväisesti termiä huoneisto (vrt. 4 § 6. mom. asuinkunta/rakennus).

Määräyksen mukaan ”Jätelain 15 § mukaisesti hyväksytään erilliskerättävien jätelajien keräys samaan astiaan (esim. keräyskartonki ja pahvi, lasi ja metalli), jos jätteen käsittelijä voi kierrättää jätteen sen laatua tai kierrätysastetta heikentämättä.” Määräysluonnosta tulisi tarkistaa siten, että siitä kävisi ilmi kyseinen poikkeamismenettely (ks. Kuntaliiton opas, s. 62).

Mikäli erilliskeräysvelvoitteen voimaantulosta määrätään siirtymäsäännöksissä, tähän olisi tarpeen viitata myös itse määräyksessä.

10 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Taulukon mukaan biojäte on erilliskerättävä, jos sitä syntyy noin 10 kg/viikko. Tarkoituksenmukaisempaa olisi edellyttää erilliskeräystä, jos biojätettä syntyy vähintään 10 kg/vko. Taulukossa tulisi käyttää jäteasetuksen 21 §:n mukaisia jätelajinimikkeitä.

Jäteasetuksen 21 §:n mukainen muun kuin asumisessa syntyvän yhdyskuntajätteen erilliskeräys koskee taajamassa tai asema- tai yleiskaavoitetulla palvelu-, matkailu- tai työpaikka-alueella sijaitsevia kiinteistöjä. Määräysluonnoksen samansisältöisyys jäteasetuksen säännöksen kanssa tulisi vielä varmistaa.

Määräyksen mukaiset erilliskeräysvelvoitteet koskevat vain taajamissa tai asema- ja yleiskaavoitetuilla alueilla sijaitsevia toimintoja. Määräykseen tulisi lisätä maininta, mistä toimijat voivat tarkistaa ajantasaisen tiedon taajama-, asemakaava- ja yleiskaavarajauksista.

19.12.2022

11 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Kunnan on järjestettävä jäteasetuksen 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tekstiilijätteen alueellinen vastaanotto viimeistään 1.1.2023. Tekstiilijätteen toimittamisesta alueelliseen vastaanottopisteeseen tulisi myös määrätä tässä pykälässä.

12 § Biojätteen ja puutarhajätteen kompostointi

Pykälän 1. momenttiin tai sen perusteluihin voisi harkita tarkempaa viittausta/ohjeistusta, mistä löytää lisätietoja vieraslajeiksi luokitelluista kasveista.

13 § Kompostointi-ilmoitus

Määräyksen perusteluiden mukaan jätehuoltomääräyksissä on ollut jo aiemmin määräys kompostointi-ilmoituksesta. Olisiko tarpeen vielä harkita määräajan lisäämistä kompostointi-ilmoituksen tekemiselle myös niiden kiinteistöjen osalta, joilla kompostointi on aloitettu ennen näiden jätehuoltomääräysten voimaantuloa (ks. jätelain muuttamisesta annetun lain 714/2021 voimaantulosäännös).

15 § Jätteen hautaaminen

Annettavan määräyksen tulisi olla niin selkeitä ja yksiselitteisiä, että lukija ymmärtää sen luettuaan, mitä saa tehdä tai mitä ei saa tehdä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan viittauksia lainsäädäntöön tulisi määräyksissä välttää, koska kansalaisella ei välttämättä ole riittävää tietoa eikä kykyä ottaa siitä selvää.

Jätehuoltomääräysten sisällöstä säädetään jätelain 91 §:ssä. Kyseinen säännös ei mahdollista jätehuoltomääräyksiin sisällytettäväksi sellaisia määräyksiä, joiden tavoitteena on ympäristön pilaantumisen tai ihmisten terveyden vaarantamisen estäminen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tällainen määräys on tämän pykälän 2 momentti. Mikäli halutaan tuoda esille tarkempia ohjeita eläinten hautaamiseen, ne voi esittää jätehuoltomääräyksen yleisessä osassa. Ohjeiden yhdenmukaisuus lainsäädännön kanssa tulee vielä varmistaa (katso laki eläimistä saatavista sivutuotteista 517/2015, valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista 138/2019 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus eläimistä saatavista sivutuotteista 783/2015).

Lisäksi olisi tarpeen harkita, tulisiko määräykseen lisätä myös kiello jätteen upottamisesta vesistöön.

16 § Jätteen kertaluontoinen hyödyntäminen maarakenteissa

Informatiivisesti voidaan tässä määräyksessä todeta, että jätteen kertaluonteisesta hyödyntämisestä maarakenteissa määrätään Limingan, Muhoksen ja Tyrnävän kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä, mutta muutoin jätehuoltomääräyksessä ei ole tarpeen toistaa

19.12.2022

ympäristönsuojelumääräyksissä määrättyä. Informatiiviseen määräykseen voi lisätä tiedon päätöksestä, jolla kuntien voimassa olevat ympäristönsuojelumääräykset on hyväksytyt.

ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että jätelain 41 a §:ssä säädetään kiinteistöllä tapahtuvasta pienimuotoisesta jätteen käsittelystä. Säännöksen nojalla esim. omassa asumisessa, pienimuotoisesta remontista syntyneen tiili- ja betonimurskeen hyödyntäminen omalla kiinteistöllä voi tapahtua vain jätteenhaltijan itse käsitellessä jätteen omalla kiinteistöllään.

17 § Jäteastiatyypit

Määräyksen perusteluissa todetaan, että pykälässä mainitut standardit on vahvistettu 17.04.2020. Kuitenkaan itse määräyksessä ei ole mainittu standardeja. Tämä ristiriitaisuus on syytä korjata.

18 § Jäteastian merkitseminen

Määräykseen tulisi lisätä tieto siitä, kenen vastuulle jäteastioiden merkitseminen kuuluu (kunnan jätelaitokselle/jäteastiaa tyhjentävälle jätteenkuljetusyritykselle/ jäteastian tai jätteen haltijalle).

19 § Jäteastioiden täyttäminen

Pykälää tulisi tarkentaa siltä osin, mitä 5. momentissa mainitulla jätteen tuojalla tarkoitetaan.

20 § Tyhjennysvälit

ELY-keskus pitää biojätteen koneellisella jäähdytyksellä ja lämmityksellä varustetun säiliön/puristimen enimmäistyhjennysväliä (6 kk) varsin pitkänä. Perusteluista pitkälle tyhjennysväliille ei ollut esitetty. Tyhjennysväliä ei tule pitää tarpeettoman pitkänä, jottei säiliön/puristimen täyttymisen seurauksena kierrätyskelpoista biojätettä päädy yhdyskuntajätteen joukkoon, sekä mahdollisten haittojen (esim. haju, roskaantuminen) ehkäisemiseksi. Lisäksi biojätteestä erottuu keräysastiassa nestettä, jonka määrä usean kuukauden ajalta voi tehdä säiliön tyhjentämisestä haastavaa. Jätteen laadun tulisi säilyä kierrätyskelpoisena sen käsittelyyn saakka. Jäteasetuksen 10 § mukaan jäteastia tyhjenetään riittävän usein siten, että kertyvä jäte mahtuu astiaan ja astia voidaan aina sulkea eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Edellä esitetyn perusteella tyhjennysväliaikaa tulisi harkita vielä uudelleen.

Taulukossa mainitaan keräyskuitu, jota ei ole määritetty jätehuoltomääräyksissä.

Selvyyden vuoksi ELY-keskus suosittelee, että pakkausmuovi, paperi, pahvi- ja kartonkipakkaukset merkitään taulukkoon omina jätelajeinaan, metallin ja lasin tavoin.

19.12.2022

28 § Kuljettaminen ja siirtoasiakirja

Määräyksessä ei ole tarpeen toistaa, mitä jätelain 121 §, 121 a § ja 121 b §:ssä säädetään siirtoasiakirjasta ja sen käyttöön liittyvistä menettelyistä ja tietojen toimittamisesta rekisteriin. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, jätehuoltomääräysten yleisen osan kohtaa 1.6 Jätteiden kuljetus ja siirtoasiakirja voidaan täydentää tältä osin. Tällöin siirtoasiakirjan sisällön osalta voisi viitata myös jäteasetuksen 40 §:ään.

Määräykseen olisi kuitenkin tarpeen lisätä, että mikäli jäte noudetaan kotitaloudesta, siirtoasiakirjavelvoitteista huolehtiminen kuuluu jätteenkuljettajalle.

29 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Määräyksessä ei ole tarpeen avata jätelain 39 §:ää eikä jäteasetuksen 42 §:ää, vaan voitaisiin lyhyesti todeta, että jätteenkuljettajan on toimitettava jätehuoltoviranomaiselle tiedot kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta jätelain 39 §:n ja jäteasetuksen 42 §:n mukaisesti vähintään neljännesvuosittain sähköisesti muokattavassa muodossa tässä määräyksessä säädetyn aikataulutuksen mukaisesti.

30 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat sekä siirtokuormausasemat

Määräyksen mukaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäisesti kerättävät jätteet on toimitettava Lakeuden EKO:n osoittamiin vastaanottopaikkoihin. Säännöstä tulisi harkita täydennettäväksi tiedolla siitä, mistä kansalainen löytää/saa tiedon kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvista vastaanottopaikoista.

31 § Tyhjennysväli ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

ELY-keskus toteaa, että tyhjennysväleissä tulisi huomioida kiinteistön käyttötarkoitus ja syntyvien jätevesien laatu. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kahden vuoden tyhjennysväli on varsin pitkä, jos kyseessä on vakituisessa asuinkäytössä oleva kiinteistö ja asumisessa syntyy WC-vesiä. Mainittu tyhjennysväli voi olla toimiva esim. osan vuotta käytössä olevan kiinteistön tai vapaa-ajan asunnon kohdalla. Nyt määräyksen sanamuodon mukaan kahden vuoden vähimmäistyhjennysväli koskisi kaikkia kiinteistöjä. Lyhyempi, esim. yhden vuoden tyhjennysväli, palvelisi paremmin erityisesti vakituisessa asuinkäytössä olevan kiinteistön jätevesijärjestelmän kunnon tarkkailua ja edelleen järjestelmän toimivuuden ylläpitoa.

ELY-keskus pitää tärkeänä, että myös hiekanerotuskaivot, öljynerotuskaivot ja rasvanerotuskaivot tyhjennettäisiin säännöllisesti, kuitenkin aina tarvittaessa ja vähintäänkin kerran vuodessa.

32 § Lietteiden sekä käymäläjätteiden omatoiminen käsittely

19.12.2022

ELY-keskus ei pidä tarkoituksenmukaisena lietteenkäsittelyä koskevan ohjeistuksen sisällyttämistä velvoittavaan ja sitovaan määräykseen. Ohjeistus ehdotetaan siirrettäväksi jätehuoltomääräysten yleiseen osaan.

Lisäksi ELY-keskus toteaa, että nestemäisessä muodossa oleville jätevesille/lietteille kompostointikäsittely ei sovellu.

33 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Pykälässä mainituista erilliskerättävistä jätteistä myös keräyskartongin ja pahvin määrä tulisi ilmoittaa kiloina.

34 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätteen sijoittamisen jäteastian ulkopuolelle kieltämisen lisäksi myös roskaaminen yleisillä alueilla tulisi määräyksessä kieltää selkeyden vuoksi, varsinkin kun määräyksen otsikko koskee roskaantumisen ehkäisemistä.

40 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Tulisi vielä harkita, onko tarpeen määrätä poikkeamispäätösten voimassaoloajasta tässä määräyksessä. Riittäisikö vain määrätä, että poikkeamispäätös voidaan myöntää määräaikaisena tai toistaiseksi voimassa olevana.

42 § Siirtymäsäännökset

Pykälän osalta tulisi vielä varmistaa, että siinä tulee huomioiduksi myös jäteasetuksen 55 §:ssä säädetty.

Lausunnon valmisteluun on esittelijän lisäksi osallistunut ylitarkastaja Jari Määttä ja ympäristölakimies Jaana Kiiski.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Kirsi Similä ja ratkaissut ympäristönsuojeluyksikön päällikkö Juhani Kaakinen.

Tämä asiakirja POPELY/3052/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/3052/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kaakinen Juhani 19.12.2022 12:06

Esittelijä Similä Kirsi 19.12.2022 12:04